

Utlåtande Rotel VIII (Dnr KS 2023/1217)

Motion om att levandegöra Hötorget

Motion av Dennis Wedin (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Lars Strömgren

Sammanfattning av ärendet

Dennis Wedin (M) har väckt en motion i kommunfullmäktige. Motionären föreslår att kommunfullmäktige ska uppdra åt trafiknämnden att dels möjliggöra för permanenta uteserveringar kopplat till Hötorgshallen, dels se över vilka fler torg där restaurangverksamheten kan ges större plats och bättre förutsättningar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafiknämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Hötorgshandlarna och Stockholms handelskammare.

Hötorgshandlarna och Stockholms handelskammare har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att uppdraget om att se över vilka torg där restaurangverksamheter kan ges större plats och bättre förutsättningar inryms i det uppdrag som trafiknämnden redan har när det gäller att utveckla torgen.

Trafiknämnden påtalar att det är skillnad mellan uteservering och torghandel.

Uteserveringarna upplåts med polistillstånd via polismyndigheten, medan torgplatser inom salutorgsytor upplåts av trafikkontoret. För att möjliggöra för annan upplåtelse på Hötorget skulle befintlig salutorgsyta behöva minskas ner. Nämndens önskan är emellertid att Hötorget fortsatt framförallt ska vara en salutorgsyta.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget om att levandegöra Hötorget genom permanenta uteserveringar på torget.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag håller med motionären om att levande gator, kvarter och torg skapar ett trevligt, tryggt och levande Stockholm. Hötorget är ett av de torg där mer verksamhet under

fler delar av dygnet skulle skapa mer liv och kunna bidra till att fler människor vill vistas på platsen.

Däremot är jag också mån om att torghandeln ska kunna fungera på ett bra och välskött sätt. Under senaste tiden har staden och trafikkontoret möjliggjort för tillfällig torghandel för att ge fler aktörer möjlighet att bedriva verksamhet. Arbetet med tillståndsgivning har också skärpts och förenklats för att det ska bli lättare att kunna bedriva seriös torghandel över tid.

Hötorget har sedan länge varit just ett saluhandelstorg. Den tillfälliga torghandeln har varit på plats under kort tid, och därför vore det bättre att ge den tillfälliga handeln möjlighet att utvecklas på torget. Trafikkontoret har även tillåtit tillfälliga serveringar, vilket är ett steg på vägen mot det som både jag och Dennis Wedin är ute efter. Just vid ett torg är uteserveringar något som hellre får växa ut från kringliggande fasad, så att det blir möjligt fortsatt med saluhandel under dagtid.

Bilaga

Motion om att levandegöra Hötorget, dnr KS 2023/1217-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner och Andrea Hedin (båda M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra

Hötorget är redan i dag ett av stockholmarnas mest uppskattade torg. Närheten till både Centralen, Kungsholmen, Östermalm och Norrmalm gör det till en naturlig samlingspunkt oavsett om man besöker torget för torghandeln, loppmarknaden, Hötorgshallen eller någon av de många angränsande verksamheterna. Men Hötorget kan enligt vår mening få en än viktigare roll för stadslivet och stockholmarna. Inte minst som handels- och mötesplats.

Staden har hittills haft svårt att möjliggöra uteserveringar för handlare i närheten av torget. Det finns intresse, och uteserveringar i den omedelbara närheten. Här behöver staden föra ett mer framåtlutat arbete vad gäller tillståndslösningar men även möjliggöra för handlare att uppföra räcken, montera väderskydd och installera infravärme. Trafikkontoret bör således få i uppdrag att möjliggöra för permanenta uteserveringar kopplat till Hötorgshallen.

Vidare bidrar levande gator, kvarter och torg till att skapa ett trevligt, tryggt och levande Stockholm. Detta är exakt vad Norra Innerstadens stadsdelsnämnd lyfter i sitt remissvar - att det finns ett behov av att levandegöra Hötorget även på kvällar när

torghandeln inte längre är verksam. Inte minst givet att Hötorget och det omgivande området är det området där otryggheten och den anmälda brottsligheten är högst inom Norra innerstadens stadsdelsområde.

Stockholms stad har misslyckats som fastighetsägare för fastigheten som exempelvis inrymmer Hötorgshallen och Filmstaden. Det är en kommersiell fastighet som inte innehåller någon kommunal kärnverksamhet, samtidigt krävs nu dyra renoveringar för skattebetalarna. Det är inte mer än rimligt att stadens skatteintäkter går till att stärka välfärden och renodlad kärnverksamhet, därför anser vi att fastigheten ska säljas till en långsiktig och seriös fastighetsägare som vill utveckla både saluhallen och Hötorget. En långsiktigare köpare kan utveckla saluhallen bättre, och staden fastnar inte med ytterligare en dyr fastighetsnota.

Men det finns fler torg där den fulla potentialen ännu inte är nådd. Där tryggheten behöver öka och där möjligheterna för blomstrande stadsliv verkligen finns. Därför behöver staden se över på vilka fler torg restaurangverksamheten kan ges större plats och bättre förutsättningar. Vi delar stadsledningskontorets bedömning att detta egentligen borde innefattas i stadens arbete med att levandegöra fler av Stockholms torg. Dock ser vi att arbetet dröjer och att enskilda näringsidkare allt för ofta hindras bedriva verksamhet – både restaurangverksamhet och torghandel – på Stockholms torg.

Levande torg gör en levande stad. Därför bör Hötorget, ett av Stockholms största och mest centrala torg, användas betydligt mer och bättre.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 8 maj 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Annika Friberg och Kristina Lutz (alla M) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Dennis Wedin (M) har väckt en motion i kommunfullmäktige. Motionären anser att levande gator, kvarter och torg skapar en trevlig, trygg och levande stad och att Stockholms stad ska vara en möjliggörare för att uppnå detta. Som exempel anføres att det i Hötorgshallen finns handlare som är intresserade av att ha permanenta uteserveringar på Hötorget. Motionären anser att Stockholms stad genom trafiknämnden ska vara behjälplig med exempelvis att hitta en lösning för elanslutning på den här platsen.

Motionären föreslår att kommunfullmäktige ska uppdra åt trafiknämnden dels att möjliggöra för permanenta uteserveringar kopplat till Hötorgshallen, dels att se över vilka fler torg där restaurangverksamheten kan ges större plats och bättre förutsättningar.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafiknämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd Hötorgshandlarna, och Stockholms handelskammare. Hötorgshandlarna och Stockholms handelskammare har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att det i *Budget 2024* anges att trafiknämnden ska rusta upp och utveckla stadens torg och torghandelsverksamheter i syfte att skapa levande, trivsamma och trygga torg, med särskild inriktning på stadens fokusområden och ytterstaden. Grönska, träd, sittplatser, kultur och uteserveringar ska bidra till att skapa en mer levande och tryggare stadsmiljö i hela staden. Stadsledningskontoret anser att det i uppdraget att utveckla torgen redan inryms att se över vilka torg där restaurangverksamheter kan ges större plats och bättre förutsättningar, och att något ytterligare särskilt uppdrag därför inte är nödvändigt.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att Hötorget ett av de torg i staden där det förekommer torghandel, vilket framgår av stadens *Lokala ordningsföreskrifter för torghandeln* (KFS 2022:16, senast fastställda av kommunfullmäktige den 30 maj 2022, dnr KS 2022/361). I ärendets kartbilaga fastställdes utrymmet för torghandeln, vilket upptar större delen av all tillgänglig yta av torget. Utrymmet för uteserveringar är därmed begränsat. För att möjliggöra för annan upplåtelse på Hötorget i någon större utsträckning skulle befintlig salutorgsyta behöva minskas ned genom att trafiknämnden lägger fram ett förslag om revidering av den nuvarande salutorgsytan.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 februari 2024 följande.

Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (M) och Markus Berensson m.fl. (C), se Reservationer m.m.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 december 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret arbetar på olika sätt beroende på vilken typ av upplåtelse det rör sig om. Antalet uteserveringar i Stockholm har ökat betydligt under de senaste åren. Uteserveringarna upplåts med polistillstånd via polismyndigheten och trafikkontoret remitteras då i egenskap av förvaltare av marken. Torgplatser däremot upplåts av kontoret, inom salutorgsytor som kommunfullmäktige har fastställt.

Tillfällig torghandel

I samband med att de lokala ordningsföreskrifterna reviderades 2022 beslutades det även om tillfälliga torghandelsplatser runt om i staden. De tillfälliga torghandelsplatserna främjar försäljningen av närproducerade varor och mat från småskaliga producenter. Platserna bidrar till att underlätta för privatpersoner, skolklasser, föreningar och andra verksamheter att bedriva tillfällig försäljning under en kortare period. Samma regelverk som gäller för de fasta torghandelsplatserna gäller även för de tillfälliga torghandelsplatserna och är utformade utifrån förutsättningarna för att kunna bedriva torghandel.

På vissa av stadens salutorg där torghandel får bedrivas finns det möjlighet till elanslutning för den fasta torghandeln. För den tillfälliga torghandeln förser trafikkontoret inte platserna med el då försäljning sker under så pass tillfälliga former. För all annan typ av markupplåtelse får tillståndshavaren teckna avtal för exempelvis el och vatten separat. Trafikkontoret tillhandahåller ingen el eller vatten till tillståndshavare på offentlig plats.

Hötorget

Hötorget har en lång historik som torghandelsplats och i maj 2022 (KFS 2022:16) beslutade kommunfullmäktige att Hötorget fortsättningsvis ska vara en salutorgsyta för torghandel. För att möjliggöra för annan upplåtelse på Hötorget i någon större utsträckning skulle befintlig salutorgsyta behöva minskas ned genom att trafiknämnden lägger fram ett förslag om revidering av den nuvarande salutorgsytan. Kontorets önskan är emellertid att Hötorget fortsatt framförallt ska vara en salutorgsyta.

Pilotförsök på Hötorget

Under våren och sommaren 2023 gjorde trafikkontoret ett pilotförsök med att upplåta uteservering på några av de tillfälliga torghandelsplatserna på Hötorget. De ytor som

testades var två stycken tillfälliga torghandelsplatser på 16 kvm vardera. Dessutom uppläts en yta mellan dessa två platser, med polistillstånd, för att hålla ihop serveringsytan. Testperioden var från början tänkt att löpa t.o.m. 15 oktober 2023, men på grund av det regniga vädret avbröts testet på tillståndshavarnas initiativ redan i mitten av augusti 2023. En försvårande omständighet är också att det saknas el på platsen.

Kontoret vill förtydliga att kontoret inte själva initierar etablering av uteserveringar, utan intresserade aktörer söker själva polistillstånd. När en ansökan kommer in på remiss till trafikkontoret kan kontoret utreda ansökan och göra en bedömning om det är möjligt att upplåta en yta för uteservering utifrån platsens förutsättningar som till exempel framkomlighet, tillgänglighet, stadsbild, trafiksäkerhet samt drift och underhåll av kringliggande ytor.

En traditionell uteservering mitt på ett torg tenderar att bli en fast konstruktion med parasoller, vindskydd och/eller stora tak och tunga möbler, som blir svåra att ta bort efter stängning. Uteserveringar på torgytor kräver också ofta el för ölpumpar, infravärme m.m. vilket gör att kablar och kabelrännor behöver dras över torget. På grund av detta förespråkar kontoret som regel att uteserveringar placeras i direkt anslutning till verksamhet vid fasad och inte som satellitserveringar.

För att underlätta för näringsidkare som vill etablera uteservering på stadens torgytor ser kontoret över möjligheterna till olika typer av enklare serveringar där försäljning sker direkt från en vagn och där enklare bord och stolar ställs ut. Detta görs för att staden på ett effektivt sätt ska kunna städa och drifta ytorna efter salutidens slut.

Norra Innerstadens stadsdelsnämnd

Norra Innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 mars 2024 följande.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Norra Innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om att levandegöra Hötorget genom att införa permanenta uteserveringar på torget.

Hötorget tillhör stadsdelen Klara-Jacob där otryggheten och den anmälda brottsligheten är högst inom Norra innerstadens stadsdelsområde. Förvaltningen instämmer i uppfattningen om att det finns ett behov av att levandegöra Hötorget även på kvällar när torghandeln inte längre är verksam. Uteserveringar skulle kunna bidra till att torget blev mer levande. Torget upplevs otryggare när det är färre människor som uppehåller sig på torget vilket är fallet på senare kvällar när torghandeln avslutats för dagen.

Förvaltningen bedömer att uteserveringar skulle kunna fungera som målpunkt vilket också kommer attrahera både fler och en större blandning av människor till Hötorget. Förhoppningsvis kan mer permanenta uteserveringar under alla årstider och på kvällar uppmuntra människor att stanna kvar på torget och inte enbart passera. Fler mötesplatser för människor bidrar i sin tur till bättre informell social kontroll och bättre förutsättningar för ökad trivsel och trygghet på platsen. Förvaltningen vill framhålla vikten av att ha ett varierat utbud och en mix av funktioner som vänder sig till en bredare målgrupp. Därför föreslår förvaltningen att man även undersöker andra möjligheter än uteserveringar som komplement, i ambitionen att skapa mötesplatser som kan generera trygghet.

Om förslaget tillmötesgår finns en viss farhåga från förvaltningen att, om även tillstånd för alkoholservice i framtiden ges, så kan det leda till större problem med ordningsstörningar i ett redan relativt krogätt område. Dessa orsakssamband mellan krogätta områden och krogrelaterad brottslighet och ordningsstörningar kan förvaltningen idag se på andra ställen i både staden och i aktuellt stadsdelsområde. Detta bör man i så fall ta i beaktande och utreda konsekvenserna av innan ett sådant tillstånd eventuellt i framtiden beviljas.

Reservationer m.m.

Trafiknämnden

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (M) och Markus Berensson m.fl. (C)

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Markus Berensson m.fl. (C) föreslår att nämnden tillstyrker motionen samt att därutöver anföra:

Stockholms torg har alltid haft en viktig roll för att levandegöra vår stad. Inte minst som handelsplats och mötesplats. Vi menar att Hötorget har en stor outnyttjad potential och mer att ge till både stockholmarna och stadslivet.

Det är anmärkningsvärt att Trafikkontoret inte målmedvetet hittat en långsiktig lösning för en uteservering som skulle stärka Hötorgshallen. De försök som hittills prövats har inneburit för dåliga förutsättningar. Intresset finns hos flera handlare, det är något att bejaka och uppmuntra.